

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
TARTOZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 leí,
rendes tagdíj évi 100 leí, kiegészítők és tiszt-
viselők részére 50 leí.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 leí Negyed évre 40 leí
Fél évre 75 leí Egyes szám 3 leí

Földreformügyi szemle.

Az erdélyi földreform törvénytervezet. — A szeszgyári gazdaságok és a dohánytermelés ügye. — A kényszerbérletek. — A kényszerbérlet új alapon.

Az Erdélyre vonatkozó földbirtokreform törvénytervezet elkészült és a képviselők között szétosztásra került.

Miután lapzártáig nem sikerült a tervezet eredeti példányát megszerezni, így annak tartalmára vonatkozólag egyelőre a napilapok közléseire vagyunk utalva.

Ezek szerint a megtartható maximum saját kezelésű birtokoknál a regábeli mintára volna megállapítva, vagyis a népesség sűrűsége és a vidék domborzati viszonyai szerint különböző fokozatokban; havasi vidéken sűrű népesség mellett a legkisebb, azaz 200 k. hold, sík vidéken, az igényjogosultak kielégíthetése esetén a legnagyobb, azaz 500 k. hold. Emellett hegyes vidékre és közepes földszükséglet mellett a 300 k. holdas maximum jutna érvényre. Ez a beosztás a régi királyságbeli tervezettől főleg abban különbözne, hogy a mi ott hektárban, az itt ugyanannyi k. holdban volna megállapítva. Ezt a törvénytervezet indokolása azzal a furcsa okadatolással igyekezne kimagyarázni, hogy a két egység, a különböző gazdasági viszonyokat tekintve, egymásnak megfelel.

A kisajátítási ármegállapítás állítólag hasonló értékű indokolás mellett a kormányzótanács rendelettörvényének alapján volna szabályozva, azaz a 1914.-iki árak mellett, egy koronával egyenértékűnek számítva.

Ezekon kívül, a melyek egyelőre költségnek elegendők volnának, hírek szállingóznak az erdők, a közös birtokok kisajátítására, a megtartható maximumnak bizonyos esetekben való átlépésére stb. stb. vonatkozólag is.

Mindezeket azonban egyelőre fenntartással közöljük és a hiteles szöveg kézhezvétele után mindezen kérdésekre visszatérünk.

A szeszgyári gazdaságoknak 300 holdig kényszerbérlet alól való mentesítése tárgyában az agrártanács rendeletet adott ki és annak végrehajtására kolozsvári osztályát utasította.

Sajnos ez a rendelkezés már inkább „eső után köpenyeg”, mivel a kényszerbérleti tárgyalásokat nagyobbára befejezték.

Hasonlóan elkésve történik helyenként a

dohányföldek kényszerbérlet alól való mentesítése is.

A gazdaközönség részéről már régen sürgetett kérdések ezek, a melyeknek megoldásával nem a tavaszi vetési időszak közepén kellene próbálkozni.

Április elején vagyunk és helyenként még most sincsenek a kényszerbérleti tárgyalások befejezve.

Már tengeri alá szántana a gazda és nem tudja még sem a birtokos, sem kényszerbérlet, hogy hol fog termelni. Trágyát természetesen sem egyik, sem másik nem hordott ki.

Garoflid korszakalkotó rendelete február 1-ét tüzte ki, mint végső időpontot a kényszerbérleti tárgyalások befejezésére és márc. 1-ét a használatba adásra.

még nem volt a mult emberének baromfia, legalább is nyomok nem maradtak erről, (Neumann) míg szarvasmarha és disznó tartás nyomával már e korban is találkozunk.

Viszont Keleten a Csendes Óceán szigeteitől elkezdve, mindenütt már mint a legrégebb házi állat szerepel; keleti származása már csak azért is kézenfekvő, mert a mi házi tyúkunk őse a bankiva-tyúk Indiában, Birmában, Assemben, szóval az indiai tenger vidékén, mint közönséges vad madár ma is él.

A bankiva-tyúk színeződését leginkább elképzelhetjük, ha egy sárgás, vöröses-barnás kappan ragyogó tollazatát idézzük emlékezetünkbe. Ettől származtak aztán a különféle tyúkfajták. Még pedig tekintve azt, hogy igen nagy földterületen tenyésztettek tyúkot, a tyúkfajták és félésegek keverődésével máma már megszámlálhatatlan színben, nagyságban stb. található tyúkfajták.

Érdekesek az afrikai négercsaládok tyúkjai, melyek félvad állapotban költenek a kunyhók melletti őserdőkben, el azonban nem vadulnak teljesen, bár semmi ápolásban, gondozásban részük nincs.

Sajnos, a mi magyar tyúkunk is ilyen elbánásban részesül nem egy helyen s minden gond és ápolás amit kap egy-egy kis ocsuban nyilvánul. Pedig igen edzett, igénytelen fajta, egyes alakjai különösen kiváló tojóképeségükkel válnak ki, úgy, hogy minden dédelgetést, nemesbbitést megérdemel.

Sokféle változata van, felemlíthetjük, mint típusokat a fehér, a sárga, a kendermagos tyúkot és ezeknek kopasznyaku változatait; különösen a fehér kopasznyaku, mely az „erdélyi” melléknevet is kiérdemelte, az, amelyik tojóképeség tekintetében a legjobb külföldi fajtákon is túl tesz.

Mindezek az említett változatok igénytelenségük, edzettségük és szaporaságuk által tűnnek ki, csupán a kis test és a tyipozatlan-ság az, amit rovására írhatunk. A formabeli egyenlőtlenség hátránya a kereskedelemben igen nagy és épen ezért igyekeznünk kell homogénné tenni tyúk-tenyésztésünket, amivel a tojások egyformaságát is elérhetjük, ami u. csak a kereskedelem szempontjából igen fontos. Ennek elérése azonban még a messzi jövőben van. A tenyésztők egyrésze kiválasztással, másrésze keresztezéssel, vagy pedig egészen új tyúkfajták beállításával dolgozik. Nem akarva egyik

Tyúk-tenyésztés.

Irta: Ifj. Szász Ferenc.

A legősibb és az emberiség gyermekkorában keletkezett foglalkozások egyike a tyúk-tenyésztés, mindez a ház és megtelepülés fogalmával volt egybekapcsolva, úgyhogy megszelídítésének ideje a mult mondáinak homá-

lyába vész el. Történelmi időben csupán Amerikába ment át s kaplók érte mi Európaik a pulykát cserébe.

Hogy Keletről származik, az bizonyos, legalább is a svájci cölöpéptmények korában

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

Elfogad tűz, jég élet, betörés és lopás, baleset, szavalossági, kiházasítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

Főigazgatóság Románia részére Aradon.

Vezérképviselőségek:

Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon és M. vásárhelyen.

Minden kedvezményben részesülnek. Minden

főlt sem pálcát törni, mondhatjuk, hogy mindezek az eljárások okszerűen keresztül vive igen helyesek lehetnek, azonban minden egyes esetben sikerre nem vezetnek.

Mint legáltalánosabb és köztenyésztésben is könnyen keresztül viheto eljárás a keresztelés ajánlható, melynek keresztülvitele nagy anyagi áldozattal nem jár és elég biztos is.

Többféle fajtát ajánlanak a magyar nemesítésére, ezek közül kiragadom azokat, melyek legmegfelelőbbnek bizonyultak a keresztelésnél.

A kendermagos magyar tyúk testileg a legfejlettebb, tojása is eléri az 55—65 grammot, tehát 16—17 tojása nyom 1 kilót, keresztelésre legalkalmasabb a plimut, egyesek szerint a langsan. A plimut igaz kényesebb, de formailag találhatóbb a kendermagos tyúkhöz. A langsan nem kényes fajta és mint ilyen tisztá vérben is sikerrel tenyészthető, viszont teljesen fekete színű, ami a fekete toll csévék miatt nem nagyon kívánatos.

A sárga és fehér magyar tyúk javítására a legalkalmasabb tyúkfajta a fehér és a sárga orpington.

Ez az Angliában előállított tyúkfajta nagy teste és jó tojóképesége által tűnik ki. 1900-ban hozták be Magyarországra és azóta az eltelt 2 évtized alatt már olyan multtal dicsekedhetik, hogy bárki rábizhassa orpington kakasokra a tyúkkállományának javítását. Az orpington kakasoknak a súlya 6-5 kg-rt is elérhet s fontos tulajdonsága, hogy a kereskedelemben annyi a kedvelt sárgásszínű „tea tojást” orpington kereszteléssel érhetjük el legkönnyebben. (A kereskedelem u. is a meszezés gyanuja miatt idegenkedik a tulihér tojásoktól.) Az orpington tojóképesége is kiváló, 150—180 drb. tojást rak évente. Fontos tulajdonsága továbbá az orpingtonnak, hogy szép fehér húst szolgáltat és gyors fejlődést, a jércék 6—7 hónapos korban már tojni kezdenek.

Mindezen tulajdonságai miatt az orpington az a tyúkfajta, amely hivatalosan a köztenyésztésben a vezető szerep betöltésére. Annál inkább megkedveli, aki foglalkozik vele, mert kitűnő átörökítő képessége van. Hiszen a kezdeti stádiumban megfeneklett állami beavatkozásnak, amely az utóbbi években főleg orpington kakasok kiosztásában nyilvánult, mindenütt nyomát látjuk már a köztenyésztésben is.

Nó, de ne dicsérjük tovább az orpingtont, beszél az helyettünk is!

(Folyt. f.öv.)

Meszes szőlőtalajok telepítése.*

Irta: Z. Horváth Károly.

II.

Erős, a Riparia és Berlandieri fajták egy pár válfajának keresztelése folytán több száz darab újabb Berlandieri—Riparia keresztelést állított elő, amelyekből későbbben a legkiválóbbnak mutatkozott 12 válfajtát 15 éves szigorú próbának vetette alá, abból 3 alakot tartva meg szaporításra.

A 12 fajtát kontrol céljából a „Budapesti m. kir. Központi Szőlészeti Kísérleti Állomás és Ampelológiai Intézetnek” adta át, melynek kritikus talaju telepén dr. Istvánffy Gyula

*E cikk első részét lásd a 12. számban. Bevezető részét helyesülése miatt csak mai számunkban közöltük.

egyetemi tanár, igazgató nevezett *hybrideket, tüzetes tanulmány tárgyává tette.*

Erős, hibridjeivel elért eredmények után tudakozódva, az intézettől a következő választ nyerte:

„M. hó 29-én kelt levelére értesítjük, hogy az intézetnek kipróbálásra és kísérletezésre átengedett Erős-féle Berlandieri—Riparia szőlőhybridek az intézet telepén kitűnően fejlődnek, aránylag igen korán érnek be, klorozistól nem szenvednek (holott ugyanazon talajon a Riparia Portalis klorotizál) s a filoxerától semmit sem szenvednek (ami természetes is.) Megjegyezzük, hogy a Berlandieri—Riparia hibridek iránt országsszerte igen nagy az érdeklődés s azért a hibridek sürgős elszaporítását szükségesnek véljük. Budapest, 1918. december hó 6-án,” stb.

Ezen fent közölt okmány-másolat igazolja, hogy az Erős által hybridált Berlandieri—Riparia alanyfajták szaporítását, nevezett jeles kísérletügyi intézet is sürgősnek véli, tehát azokra a további telepítéseknél égető szüksége van a szőlőkultúrának.

Jelen tájékoztató írója, a Hybridörrel személyesen ismerős, működésének körét az összekötő baráti kapocs révén, 15 éve figyeli már és hibridjei egy csoportjának bölcsőjénél is jelen volt, azok fejlődését figyelemmel kísérhette s ezekről a „Borászati Lapok”-ban a 15 évi idő alatt többször megemlékezett.

Erős hibridjeit eddig csak volt működése körében a gyulafehérvári püspöki uradalom szőlőiben használta. Közrebocsátásukba csak a legutóbbi időben egyezett bele.

A kísérletre kiválasztott 12 féle egyed közül csak 3 alaknak, mint legjobbnak, határozta el közhasználatra bocsátását.

Ezek közül a XII. számú házihasználatra átadta Frigyes főherceg villányi szőlőgazdaságának, hol már 1918. évben, ezen az alanyon sikeres telepítések voltak.

A II. számú alakot, saját használatára tartotta meg Erős, de úgy tudom, hogy ennek elszaporítására is most akar megfelelő talajon nagyobb anyatelepet létesíteni.

A harmadik törzset, mely „Berlandieri—Riparia Erős IX. sz. nevet viseli, a „Marosmenti Szőlőoltványtelep Marosszentkirály” (Erdély, Maros-Torda megye) című üzemenk vette meg Erőstől nagybani továbbszaporítás céljából.

Ezen, most már üzemenk sajátját képező jeles alanyfajtának tulajdonságai a következők: 1) Feltétlenül biztos filoxera ellentállás, 2) 65% szabad és oldható szénsavas mésztartalommal bíró talajokon, üde zöld és chlorosis nélküli prosperálás, 3) erőteljes növekedés, 4) kitűnő fa-beérés és könnyű gyökerezés, 5) a talaj sovány, száraz vagy sekély tulajdonságai elleni érzéketlenség, 6) Kötött talajokban, ha azok nem sziknedvesek, jól haladnak, 7) a reá oltott nemesekkel való affinitás kitűnősége, melyeket jól táplál s velük egyformán vastagszik. 8) Tápdus talajokban, hár növekvése sokkalta erőteljesebb, oltványai szöveti túllengést nem mutatnak.

Ebből láthatjuk, hogy ha ezen alany az „universalis” ideálját nem is érte el teljesen, azt legalább is megközelíti. (Nem való pld. a nedves hideg túlkötött talajokra, hol még mindig a Solonis—Riparia No. Sz. 1. Pécs alany vezet.)

Amint a felsorolt tulajdonságokból láthatjuk hybridünknek a Berlandieri—Riparia Erős IX. alaknak egész Románia területén a jövő szőlőkultúrájában vezető szerepe lesz.

A további telepítéseknél így lehet felállítani a tételt az elmondottak alapján:

- 1.) Hideg kötött, nedves talajok alanya a Solonis—Riparia No. Sz. 1. marad 25% mészig
- 2.) Könnyebb köves de nem túlmészes talajok, alanya a Riparia—Rupestris No. 101¹¹.
- 3.) A többi — tehát Riparia talajok is, — valamint az eddig magas mésztartalomnál fogva „kétséges” vagy „nehéz” teljesítésűeknek nevezett talajok Berlandieri—Riparia Erős IX. sz. alanyal minden aggodalom nélkül lesznek telepíthetők.

SZÖVETKEZÉS.

A Kisküküllő vármegyei Gazdasági Egyesület is megkezdte szervezkedő munkáját. Dacára a felmerült rendkívüli nehézségeknek, megindult a falusi gazdakörök újjászervezési munkája is. A szervezést tovább folytatja az egyesület, míg minden magyar községben megalakítja a falusi gazdakört.

A Szolnok-Doboka vármegyei Gazdasági Egyesület „Egyleti Értesítő” c. időszaki lapjának a husvétii száma 6 oldal terjedelemben jelent meg. A lapot az egyesület tagjai díjtalanul kapják.

Az „Erdélyi Barázda” mint a Maros-torda és Udvarhely vármegyei Földmíves Szövetségek hivatalos lapja ismét a régi terjedelemben jelent meg husvétra. Az Udvarhelyvármegyei Földmíves Szövetség hivatalos lapjával jelölte ki az Erdélyi Barázdát, mint a földmívesek érdekeinek örét.

Kézdlvásiárhely és vidéke Gazdasági Egyesület hivatalos lapja állandóan közli a tagok gazdasági eszköz és anyagszükségletének jegyzékét az egyesület hivatalos lapjában, a „Székely Ujság”-ban. Az egyesület hivatalos rovata Molnár Kálmán alelnök szerkesztésében a gazdákat érdeklő időközi eseményeket is tárgyalja. Az egyesületi iroda tőzsde módjára tartja nyilván a kínálatot és a keresletet a gazdasági gépek, eszközök, magvakról, stb.

Az Udvarhelymegyei Földmíves Szövetség április hó 5-én tanácsulást tart, amelyen az elnökség a szövetség eddigi működéséről és jövőbeli terveiről számol be.

Törvények, rendeletek.

Lehet levelet küldeni Magyarországra. Rendes levélre 2 leu értékű bélyeg kell. A 20 gr.-nál nehezebb levélre minden megkezdett 20 gr. után még 1-20 L. értékű bélyeg ragasztandó. Ajánlott levelekre pedig ezenkívül még 2 leura kell bélyeget ragasztani.

Államtitkárságok helyett igazgatóságok felállítását határozta el a kormány. A minisztertanács elhatározta továbbá az egységesítő bizottságok elnökeivel egyetértőleg, hogy a felállítandó igazgatóságok működésének összhangba hozatala céljából főköormánybiztosokat küld a csatolt területekre: Kolozsvárra, Csernovitzba és Kisinevbe. — Az igazgatóságok a bukaresti kormánytól függő viszonyban lesznek. Tehát az erdélyi gazdák ügyeiben való döntés jogát Bukarest számára tartották fenn.

Leszerelés, amnesztia. Románia április 1-vel a hadseregét békebeli létszámra csökkentte. Az ostromállapot azonban továbbra is érvényben marad azon területekre, amelyekre az ki van hirdetve jelenleg. Április első felében amnesztia rendelet jelenik meg, mely a politikai bűnösöknek is részben szabadságot nyújt.

Uj kiviteli illetékek. A kiviteli bizottság újabbban a következő exportcikk kiviteli illetékét állapította meg: Tavasz repcét 1000 leut, őrölt repcét 500 leut, hántott kölesért 200 leut, rozsisztért 1000 leut, tőkmagért 1500 leut, buzalisztért 3000 leut, ruhaszappanért 0.05 per kgr., mosdószappanért 0.10 per kgr. Vasárnap után nem szednek kiviteli illetéket, csak a gazdasági termények kivitelét nehezítik meg, a mezőgazdasági termelés fejlesztésének rovására.

A sertéskivitel szabaddá tétele. A minisztertanács márc. 15-én tartott ülésében a kivitel szabályozásáról szóló rendelkezéseket olyan értelemben változtatta meg, hogy az élő állatok közül a sertés kivitelét engedélyezte, ezenkívül a sertéshús és sós vagy pácolt szalonna kivitelét is. A mezőgazdasági magtermények közül a repce és lenmag kivitelét szabadította föl.

Az állam által eszközözendő cseresznye részére fennmaradnak, illetőleg kiviteli tilalom alá esnek továbbra is a többi hizó, tenyész, valamint igás állatok és a legfontosabb mezőgazdasági magtermények mint a buza, rozs, tengeri sib. ugyancsak a legfontosabb állati termékek is.

A mezőgazdaság szempontjából ez a változtatás — a sertés tenyésztés és értékesítés kivételével — kevés jelentőséggel bír, miután legfontosabb terményei továbbra is kiviteli tilalom alatt maradnak. A sertés értékesítés terén a kivitel felszabadításával kapcsolatosan tetemes javulásra van kilátás, amennyiben a szállítási viszonyok a tömegesebb exportra alkalmat fognak nyújtani.

Vegyes közlemények.

Rozsnyai Ferenc a Marostorda vármegyei Gazdasági Egyesület titkára, hosszas szenvedés után elhunyt. Nyolc évig volt az egyesület titkára, mely idő alatt hűséggel és becsülettel teljesítette nehéz viszonyok között kötelességét. Nyugodjék csendesen.

Adómentes bor a termelőknek. Ismétellen is irtunk arról a lehetetlen helyzetről, hogy míg a kis üstösök 60 liter pálinkát adómentesen főzhetnek, addig a bortermelők nem ihatnak a saját termésükből adózatlan bort. Mint értesülünk, egy rendelet jelent meg újabbban, mely szerint a termelő minden 18 évet meghaladó családtagja után 60—60 liter bort mentesítenek az egy leies fogyasztási adó alól. A mentesség azonban csak az esetben adható meg, ha a termelő pontosan bejelenti a termelő és ha a bort a termelési helyen fogyasztja el. Ha a termelő lakása más községben van mint a szőlő, a termelő nem igényelheti az adómentesítést. Ha átlag 30°-os pálinkát és 10°-os bort veszünk alapul, úgy a 60 liter pálinkánál 18 liter szesz, a 60 liter bornál pedig 6 liter szesz mentesül az adó alól. Tehát a szőlőgazdák részére 180 liter bort kéne adó alól mentesíteni családtagonként, hogy az arány meg legyen a két ital között.

Jegyző kongresszus Kolozsváron. Az erdélyi jegyzői kar Kolozsváron kongresszust tartott a husvétünnep alkalmán, amelyen a kormány képviselői is jelen voltak. A jegyzők kívánják, hogy a falunak jogilag is a vezetői legyenek és tiltakoznak az ellen, hogy ők a régi királyságbeli mintára a községi bírák titkárai gyanánt szerepeljenek. Kívánják, hogy a jegyzőket az állam végleges formában nevezze ki, ugyanígy a segédjegyzőket is. Kívánják továbbá, hogy az adószedést vonják ki az ők hatáskörükéből. Végül megalakították az erdélyi és bá-

náti jegyzők szövetségét, mely a kongresszus határozatait a kormányhoz juttatja.

Majláth püspök az egyházi bírtokokért. Gr. Majláth r. k. püspök, eskütétele alkalmából memorandumban fordult Ferdinánd királyhoz, az egyház önkormányzati jogának megőrizhetése, a fejedelmek és nagylelkű jötevők adományozta egyházi bírtokok érintetlenül hagyása és mindezeknek törvénybe iktatása céljából. Az egyház u. i. kulturintézményeit úgy tarthatja fenn és fejlesztheti, ha az azokhoz szükséges anyagi eszközök biztosítottak.

A korona javulása és a borplac. A magyar korona javulása dacára a borárok Magyarországon tartottak.

Szőlőmunkás bérek Arad-hegyalfján. Az Arad-hegyalfjai szőlőgazdák a munkások képviselőivel egyetértőleg megállapították a szőlőmunkások részére a munkabérekét, munkanemenként a következőképpen: karózásnál napibér 12.50 L., kapálásnál 10 L., kötözésnél 8 L., férfiak órábéra 1.50 L., leányoké 60 bani. — A Felső Maros, Szamos, Küküllő és Aranyos menti szőlőgazdák ilyen megállapodást nem létesítettek ezideig. Uróbbi vidékeken a napszámok a fentieknek kétszeresére, sőt háromszorosára is emelkednek.

Itt van a hernyózás utolsó ideje. Aki fáit a hernyófészkektől nem takarította meg, sürgősen tegye azt. A fákon fityegő és libegő száraz levelek, mind rakva vannak hernyópetekkel, amelyek rügyakadáskor kikelve belőlük a kis hernyók, kímáznak és ellepik, lerágnak a zöldülő kicsi levélkéket. A törvény értelmében márc 31-ig köteles a gazda fáit megtakarítani a hernyófészkektől.

Háromszéken csak igazolvánnyal lehet fat hozni és eladni, a prefektus 6572 sz. rendelete értelmében. Azt is csak hetenként két napon, nap keltétől nap nyugáig. Az intézkedés a lopások megakadályozását célozza.

Bulgária földművelőket ad Csehszlovákiának, hol gazdasági munkásokban nagy hiány van. Dimitru belügyminiszter nyilatkozata szerint a jövőben a bolgár kormány több tanulót küld évente a csehszlovák gazdasági iskolákba ösztöndíjjal.

Gyujtogat a vonat. A vasúti mozdonyok manapság sokszor pernyefogó nélkül járnak és a mozdony kéményén kiömlő szikrák a sinpártól távolabb eső, nem csak kazlakat és szalma fedelű, hanem a zsindev fedelű házakat is veszélyeztetik. Így Nagyvárad közelében 5 ház fogott tüzet a múlt héten. Ne építsünk és rakdjunk közel a sinpárokhoz, mert esetleg drágán kell megfizetnünk a szomszédságért.

Az erdélyi bortermelő vidékek beosztása. Mint értesülünk Erdélyt három bortermelő kerületre osztják be. E kerületek: Kolozsvár, Arad, Gyulafehérvár. Minden kerület négy székhelyből áll, melyek mindegyikének élére felügyelőt neveznek ki. Gyulafehérváron szőlőmívelési tanfolyamot létesítenek.

Szatmáron hét embert martak meg a koborkutyák a husvétünnep alkalmán. A megmart embereket a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállították.

A keleti marhavész. Több oldalról érdeklődtek egyesületünkél a keleti marhavész terjedése felől, mert azt a hírt keltették, hogy Máramarosban és Besztercenaszódban felütötte a fejét. Érdeklődtünk az állategészségügyi igazgatóságnál eziránt, hol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a vész nem lépte meg át a román határt.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. A. G. Ujszentanna. Megküldöttük a 6. sz. kvételével, mely elfogyott. — Cs. D. Robi. Előjegyzésbe vettük. Egy új 13 soros vetőgép kb. 2500—3000 Lel. Egyszeri hirdetés díja 50 Lel. — G. S. Borossebes. A reklámlát lapokat elküldöttük.

HIRDETÉSEK.

Krizbal fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április-hó 17-én d. u. 3 órakor a hitel szövetkezet helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23-ik §-a értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 257, üzletrészeinek száma pedig 266 volt. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bvlhelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Krizba, 1921. február hó 18-án. Az igazgatóság.

Magyarzsombor és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a község házában 1919. és 1920. évi közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés április hó 24-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tag számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 120 üzletrészeinek száma pedig 270 volt; az év folyamán kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolh helyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Magyarzsombor, 1921. február hó 15-én. Az igazgatóság.

Hidalmás és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a középiskolai takarékpénztár helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívattak. Ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 202, üzletrészeinek száma pedig 567 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolh helyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Hidalmás, 1920. február hó 10-én. Az igazgatóság.

Monospetri és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a róm. kath. iskolában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1921. év április, hó 24-én fog meg tartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 238, üzletrészeinek száma pedig 1802 volt; az év folyamán kilépett 2 tag 7 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolh helyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Monospetri, 1921. február hó 9-én. Az igazgatóság.

Középpajta „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó. 17-én d. u. 3 órákor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 ik paragrafusában értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 296, üzletrészeinek száma pedig 532 volt. Az év folyamán belépett 9 tag 17 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyi égben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Középpajta, 1921. március hó 2-án. Az igazgatóság.

Felvinci fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órákor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 paragrafusában értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés április hó 24. napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 211, üzletrészeinek száma pedig 3535 volt; az év folyamán belépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Felvinc, 1921. febr. 2. Az igazgatóság.

Varsolczi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órákor a község házában 1918., 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusában értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1918., 1919. és 1920. évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1918., 1919. és 1920. évi zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1918., 1919. és 1920. évi megállapítása. 4. 1918., 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 109, üzletrészeinek száma pedig 834 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Varsolcz, 1921. január hó 26-án. Az igazgatóság.

Csikszenttamási fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 2 órákor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusában értelmében meghívattak. Ha pedig a tagok kellő számban nem jelennek meg, úgy a közgyűlés április hó 24-én lesz megtartva, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 30, üzletrészeinek száma pedig 600 volt, az év folyamán kilépett 116 tag 1500 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Csikszenttamás, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Gyergyószentmiklósi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 2 órákor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusában értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 716 üzletrészeinek száma pedig 1487 volt; az év folyamán kilépett 3 tag 3 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Gyergyószentmiklós, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Városfalvi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órákor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 paragrafusában értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24 napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6.

Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 137, üzletrészeinek száma pedig 481 volt; az év folyamán belépett 2 tag 21 üzletrésszel, kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Városfalva, 1921. március hó 4-én. Az igazgatóság.

3296 (1-3)

Friez × Erdélyi racka
Idei kos bárányokra előjegyzéseket elfogadunk. A bárányok 6 szára tenyészképesek, évi 14 kg. szilót adó anyáktól származnak.

Szász testvérek gazdasága
Dez mér, u. p. Apahida.

KÖZGAZDASÁG

A közgazdasági élet minden ágára kiterjedő hetilap. — Szerkesztőség és kiadóhivatal, Kolozsvár, Király-u. 2.

Előfizetési díj egész évre 105 Lei.

3290

Pásztortűz

szépirodalmi hetilap. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Kolozsvár, Király-u. 2.

Előfizetési díj egész évre 160 Lei.

3292

Drótszegeket

minden fajtát főleg zsindeleyszegeket, palánszegeket, lécszegeket stb. raktárról azonnal szállít minden mennyiségben és

olcsó árakon

3289 (1-2)

Géposztály

Nagyszében, Salzgasse 22 sz.

vagy

Segesvár, Baiergasse 47 sz.

Rézgálic 98—99%^o-os

megérkezett és azonnal szállítható!

HANN és TÁRSA
Gép és Műszaki Keresk. r.-t.
Nagyszébeni szász gazd. egyesület
géposztályának
főlerakata.

CLUJ—KOLOZSVÁR, Heltal-utca 3. sz.
Sürgönyclm. „Technca.” — Telefon 2--36.
3279

TENYÉSZBIKÁK

Elsőrendű svájci import, tellivéri szimentháli tenyészbikák.
Prima fehér és sárga válogatott bánáti vetőmag tengeri
Fehér florentini gömb tengeri kapható —

C. PROHÁSKA HUGÓ gazdaságában Dettán. C. 10

A mellékletet szerkesztő:
DR. HARMATH JÁNOS

A melléklet tulajdonosa:
A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED.

Kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
sz. E. O. E. titkára.
Megjelenik hetenként.